

KÜRESEL GELİŞMELER BÜLTENİ

TİM TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

IMF Türkiye'nin 4. Madde Raporunu Yayımladı

IMF, Türkiye için 4. Madde Gözden Geçirme Raporunu yayımladı. IMF heyeti James Walsh öncülüğünde 29 Mayıs-11 Haziran 2024 tarihlerinde 4. madde istişarelerini yürütmek amacıyla Türkiye'ye ziyarette bulundu. Raporla Walsh ekonomik politikalarda dönüşümün Türkiye'nin genel politika karışımını sıkılaştırarak kriz risklerini önemli ölçüde azalttığını ve güveni artırdığını belirtti.

Raporda cari açığın ilk çeyrekte GSYH'nin yüzde 2,7'sine düştüğü, piyasa duyarlılığının iyileştiği vurgulandı. Uluslararası rezervlerin Nisan'da 91 milyar dolar artırdığı ifade edildi. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının ülkenin kredi notunu artırdığı, CDS'in de 2023 yılının ortasından beri yaklaşık 440 baz puan düştüğü hatırlatıldı.

AB Elektrikli Otomobilden Hibrite Dönüyor

Avrupa Otomobil Üreticileri Birliği (ACEA) verilerine göre, Avrupa Birliği'nde (AB) yeni otomobil satışları Temmuz'da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 0,2 yükseldi. Fransa ve Almanya pazarlarındaki düşüşlerin etkisiyle artış hızı bir önceki aya göre yavaşladı.

Temmuz ayında bataryalı elektrikli ve şarjlı hibrit otomobil satışları sırasıyla yıllık bazda yüzde 10,8 ve yüzde 14,1 düşerken, hibrit-elektrikli otomobil satışları yüzde 25,7 arttı.

Elektrikli otomobil satışları ise pazar payını kaybetmeye devam etti. Temmuz ayında bataryalı elektrikli ve şarjlı hibrit otomobil satışları sırasıyla yıllık bazda yüzde 10,8 ve yüzde 14,1 düşerken, hibrit-elektrikli otomobil satışları yüzde 25,7 arttı.

Tamamen elektrikli modeller, şarjlı hibrit veya tam hibrit modeller olmak üzere elektrikli otomobiller temmuz ayında tüm yeni otomobil satışlarının yüzde 50,9'unu oluşturdu. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 47 seviyesindeydi.

ABD'li Çip Üreticisi Nvidia'nın Geliri Rekor Tazeledi

Nvidia, bilançosunda 2025 mali yılının ikinci çeyreği olarak kabul ettiği 28 Temmuz'da sona eren 3 aylık döneme ilişkin finansal sonuçlarını açıkladı. Buna göre, şirketin söz konusu dönemde elde ettiği gelir, yıllık yüzde 122 artışla 30 milyar dolara çıkararak rekor tazeledi.

Gelirini bir önceki çeyreğe göre de yüzde 15 artıran Nvidia, geçen senenin aynı çeyreğinde 13,5 milyar dolar gelir elde etmişti.

Piyasa beklentisi, Nvidia'nın bu dönemdeki gelirinin 28,7 milyar dolar olacağı yönündeydi.

Çip üreticisi, içinde bulunan çeyreğe ilişkin gelir beklentisini ise 32,5 milyar dolar olarak açıkladı.

Nvidia'nın net kârı da söz konusu çeyrekte yıllık yüzde 168 artarak 16,6 milyar dolara yükseldi. Şirket, geçen yılın aynı döneminde 6,2 milyar dolarlık kâr elde etmişti.

Şirketin 2024 mali yılının ikinci çeyreğinde 25 sent olan hisse başına karı da bu dönemde 67 sente çıktı. Nvidia, ayrıca 2025 mali yılının ilk yarısında hissedarlara hisse geri alımı ve nakit temettüler yoluyla 15,4 milyar dolar iade ettiğini açıkladı.

Çinli Elektrikli Araç Üreticisi BYD Net Kârını Yüzde 32,8 Artırdı

BYD'nin aynı dönemde net kârı ise bir önceki yıla göre yüzde 32,8 artışla 9,1 milyar yuana (1,27 milyar dolar) yükseldi. Türkiye'ye de 1 milyar dolarlık yatırım yapacağını açıklayan şirket, elektrikli otomobillerde en çok satan modellerinde agresif indirimlerle uzun süren bir fiyat savaşına öncülük ediyordu.

Çin merkezli elektrikli araç üreticisi BYD, yılın nisan-haziran dönemine ilişkin finansal sonuçlarını açıkladı. Buna göre, şirketin gelirleri nisan-haziran döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 25,9 artarak 176,2 milyar yuana (24,7 milyar dolar) ulaştı.

Buffett'in Şirketi 1 Trilyon Dolar Kulübünde

Berkshire Hathaway hisseleri 28 Ağustos'ta yüzde 0,8'e kadar yükseldi ve piyasa değeri ilk kez 1 trilyon dolar seviyesinin üzerine çıktı. Böylelikle Warren Buffett'ın holdingi, teknoloji sektörünün dışında değerlendirme kilometre taşına ulaşan ilk ABD şirketi oldu.

Hisseler 2024'te şimdiye kadar yüzde 30 yükseldi. Öte yandan, S&P 500'ün kazanımlarını geride bıraktı ve Berkshire'nın son on yıldaki en iyi başlangıçlarından birini gösterdi. Bu ay başında Berkshire Hathaway'in nakit stoku rekor seviye olan 276,9 milyar dolara yükselmişti.

OpenAI, Fon Toplamak İçin Görüşmelerde Bulunuyor

Girişim sermayesi şirketi Thrive Capital'ın tura liderlik ettiği ve yaklaşık 1 milyar dolar yatırım yapacağı, Microsoft'un da para yatırmasının beklendiği aktarıldı.

Yeni finansman turunun, Microsoft'un Ocak 2023'te yaklaşık 10 milyar dolar yatırım yapmasından bu yana OpenAI'a yapılan en büyük dış sermaye enjeksiyonu olacağı kaydedilen haberde, OpenAI'ın değerinin, geçen yılın sonunda 86 milyar dolar olarak ölçüldüğü kaydedildi.

New York merkezli şirket Thrive Capital'ın OpenAI ve Üst Yöneticisi (CEO) Sam Altman ile yakın temasta olduğuna işaret edilerek, şirketin geçen yıldan bu yana OpenAI'a birkaç yüz milyon dolar yatırdığı belirtildi.

Yeni finansman turuna hangi diğer yatırımcıların katıldığının belirlenemediği ifade edilen haberde, yapay zekâ alanındaki rekabetin şiddetlendiği vurgulandı.

Euro Bölgesi'nde Yüksek Faiz Kredi Kullanımını Sınırladı

Avrupa Merkez Bankası (AMB) tarafından yayımlanan Temmuz'a ilişkin şirket ve tüketici kredileri aylık değişimlerine göre, yıllık bazda haziranda yüzde 0,7 büyüyen şirket kredileri, geçen ay yüzde 0,6 artış kaydetti. Tüketici kredileri de 2023'ün aynı dönemine göre yüzde 0,5 arttı.

Temmuzda geniş para arzı, yıllık bazda yüzde 2,3 artışla analistlerin beklentisi olan yüzde 2,7'nin altında gerçekleşti. Haziran'da geniş para arzı, yüzde 2,2 artış kaydetmişti.

ING Euro Bölgesi Kıdemli Ekonomisti Bert Colijn, konuya ilişkin değerlendirmesinde, "Temmuz ayı banka kredi verileri, yüksek faiz oranlarının hem şirketlerin ve hem de hanehalkının borçlanmasının zayıf kalmasına yol açmaya devam ettiğini gösteriyor" ifadesini kullandı.

Söz konusu kredilerin hâlâ tarihsel ortalamanın oldukça altında bir büyüme gösterdiğini aktaran Colijn, son dönemde toparlanmakta olan para arzının da Temmuz'da istikrarlı seyrettiğini ifade etti.

Colijn, "AMB'nin faiz indirimlerinin istikrarlı bir şekilde devam edeceği zaten fiyatlanmışken, AMB'nin ayağını parasal frenden yavaşça çekmesiyle borçlanmada önemli bir artış olması pek olası görünmemektedir." görüşünü paylaştı.

Çin'den Kanada'ya Ek Vergi Tepkisi

Pekin yönetimi, Kanada'nın Çin'den ithal elektrikli araçlar ile çelik ve alüminyum ürünlerine ek gümrük tarifeleri getirmesini eleştirdi. Çin Ticaret Bakanlığında yapılan açıklamada, Kanada hükümetinin uygulamaya karar verdiği tarife artışları ve diğer kısıtlayıcı tedbirlerin Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kurallarına aykırı olduğu savunuldu. Çin'in elektrikli araç ve diğer endüstrilerinin gelişiminin mukayeseli avantajlara ve açık rekabete dayalı olduğu, iklim değişikliğiyle küresel mücadeleye ve yeşil dönüşüme katkı sağladığı vurgulanan açıklamada, "Kanada, serbest ticareti ve DTÖ kurallarına dayalı çok taraflı mübadele sistemini savunduğunu iddia ediyor fakat bu kuralları açıkça ihlal ediyor ve bazı ülkeleri körlemesine izleyerek ilave gümrük tarifeleri getiriyor." ifadelerine yer verildi.

Kanada'da Başbakan Justin Trudeau başkanlığındaki hükümet, Çin'den ithal elektrikli araçlara 1 Ekim'den itibaren yüzde 100, alüminyum ile çelik ürünlerine ise 15 Ekim'den itibaren yüzde 25 gümrük tarifesi uygulayacağını açıklamıştı.

Kanada, böylece söz konusu ürünlerde ABD ile aynı oranda gümrük tarifeleri belirlemişti.

Karahan Fed Başkanı Powell İle Bir Araya Geldi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Fatih Karahan, ABD'de gerçekleştirilen Jackson Hole Ekonomi Politikası Sempozyumu kapsamında ABD Merkez Bankası (Fed) Başkanı Jerome Powell ile bir araya geldi. Karahan ve Powell'ın görüşmesi, sempozyumun yapıldığı ABD'nin Wyoming eyaletinin Jackson Hole kasabasında gerçekleşti.

Her yıl dünyanın en önemli merkez bankacıları ve finansal piyasa katılımcılarını Wyoming eyaletinin Jackson Hole kasabasında bir araya getiren sempozyumda, bu yıl "Para politikasının etkinliğinin ve iletiminin yeniden ele alınması ve değerlendirilmesi" teması ele alındı. Kansas City Fed'in ev sahipliğinde 1978'den bu yana düzenlenen sempozyumun bu seneki teması

kapsamında, küresel ekonomiyi etkileyen birçok önemli gelişme tartışıldı.

Meta'dan AB'yi Protesto Kararı

Meta, Apple'ın yapay zekâ (AI) özelliklerini geri çekerek Avrupa Birliği'nde teknoloji kurallarını protesto etme kararı aldı. Avrupalılar Apple Inc.'nin iPhone'larında en son gelişmiş özelliklere sahip olmayacak.

Meta Platforms Inc, teknoloji devinin diğer işletmelerin kendi AI ürünlerini üretmeleri için bir yol olarak tanıttığı en güçlü AI modelinin yayınlanmasına kıtayı dahil etmedi.

Söz konusu hamle, OpenAI'nin CEO'su Sam Altman'ın, şirketin Avrupa'dan ayrılabilceğini söyleyerek bir kargaşa yaratmasından yaklaşık bir yıl sonra geldi. Yine de Apple ve Meta'nın önemli ürünleri geri çekme kararı, Silikon Vadisi ile Avrupa Birliği arasında uzun süredir devam eden bir anlaşmazlığın tırmanışı olarak yorumlanıyor. ABD şirketleri, eleştirilerini genel olarak düzenlemelere karşı bir itiraz olarak değil, Meta'nın Avrupa düzenleme ortamının öngörülemez doğası olarak tanımladığı şeye karşı bir itiraz olarak çerçeveselendirdi.

OECD Ülkelerinin Yarısı Pandemi Öncesinden Daha Az Kazanıyor

OECD ülkelerinin yaklaşık yarısının pandemi öncesine göre daha az kazandığı ortaya çıktı. Enflasyona göre düzeltilmiş saatlik reel ücretler göz önüne alındığında, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Japonya, Avustralya ve birçok Avrupa ülkesindeki insanlar

yaklaşık dört yıl öncesine göre daha az paraya sahip. Çoğu ülkede istihdam oranları göz önünde bulundurulduğunda pandemi öncesi seviyelere kıyasla kadın çalışanlar tarafında erkeklere göre daha fazla iyileşme kaydedildi. Reel ücretlerde artış trendi var. Ancak OECD tarafından hazırlanan "İstihdam Görünümü" raporuna göre OECD ülkelerinin yarısında ücretler halen 2019 seviyelerinin altında kaldı.

EURO 2024'ten Almanya Ekonomisine 7,4 Milyar Euro Katkı

UEFA'dan yapılan açıklamada belirtilen Nielsen Sports raporuna göre, EURO 2024'ün Almanya ve 10 ev sahibi şehir için ekonomik katkısı 7,4 milyar euroya ulaştı. Bu meblağın yüzde 90'ından fazlası, 2,7 milyon bilet sahibinin (yüzde 44'ü yurt dışından), organizatörlerin ve akredite kişilerin yaptığı harcamalarının doğrudan sonucu ve bunun sonucunda ortaya çıkan dolaylı ve tetiklenen ekonomik etkilerden oluşuyor.

En önemli harcamalar arasında konaklama; ev sahibi şehirlere ve şehirler içinde seyahat ve stadyumların dışında ve içinde yiyecek ve içecekler yer alıyor.

Çalışmaya göre, ayrıca bilet sahiplerinin neredeyse üçte ikisi ev sahibi şehirler içinde toplu taşıma kullandı.

Fitch: Birçok Gelişmiş Ekonomide İşsizlik Oranı Yükseldi

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, işsizlik oranlarının son 6 ayda birçok büyük gelişmiş ekonomide tırmandığını bildirdi. İşsizlik oranları tarihsel standartlara göre düşük kalmaya devam etse de iş gücü piyasası koşullarının gevşemesinin ücret enflasyonundan biraz baskıyı almaya başladığı kaydedildi.

Bu durumun, gelişmiş ekonomilerdeki merkez bankalarının faiz indirimlerini haklı çıkarmalarına yardımcı olduğu anlatılan açıklamada, işsizlik oranlarının ABD, İngiltere, Kanada, Almanya, Avustralya ve İsviçre'de arttığına işaret edildi. Avrupa, İngiltere, İsviçre ve Kanada merkez bankalarının son 2-3 ayda politika faizlerini

düşürdüğüne işaret edilen açıklamada, ABD'nin 10 yıl vadeli hazine tahvili getirisinin de ABD Merkez Bankasının (Fed) yakın gelecekte faiz oranlarını düşüreceği beklentisiyle düştüğü belirtildi.

LOJİSTİK GELİŞMELER

Demir Yolları ile Taşınan Yük İhracatı Rekora Koşuyor

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, demiryolu ile gerçekleştirilen ihracatta 2024 yılı Ocak – Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,2 artış yaşandığını duyurarak, 1,2 milyon ton ihracat yükü taşındığını söyledi.

Söz konusu taşımanın 1 milyon 32 bin tona denk gelen yüzde 86'lık diliminin İstanbul ve çevre illerinden gerçekleştirildiğini bildiren Bakan Uraloğlu, ihraç edilen ürünlerin başında otomotiv yedek parçası, tekstil ürünleri, gıda, elektronik ürünler, kimyasal ürünler, çimento ve inşaat malzemelerinin geldiğini kaydetti.

Limanlarda 7 Ayın Şampiyonu Aliğa; En Fazla Taşıma İtalya'ya

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, bu yılın ilk 7 ayında limanlarda elleçlenen yük miktarının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2,7 artarak 313 milyon 269 bin 412 tona ulaştığını bildirdi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, yazılı açıklamasında, Denizcilik Genel Müdürlüğüne hazırlanan 2024 yılı ocak-temmuz dönemi denizcilik istatistiklerine ilişkin bilgi verdi.

Temmuzda bölge liman başkanlıkları bazında en fazla yük elleçlemesinin 7 milyon 67 bin 900 ton yükü Aliğa Bölge Liman Başkanlığı idari sınırlarında faaliyet gösteren liman tesislerinde gerçekleştiğini bildiren Uraloğlu, "Aliğa Bölge Liman Başkanlığını 6 milyon 888 bin 671 ton ile Kocaeli Bölge Liman Başkanlığı ve 5 milyon 577 bin 204 ile İskenderun Bölge Liman Başkanlığı takip etti." ifadelerini kullandı.

MEVZUAT VE SEKTÖREL POLİTİKALAR ŞUBESİ

sektorelpolitikalar@tim.org.tr